

Julaiset piha-alueet

Yleistä

Piha-alueen toiminnot tulee jäsentää ja sijoittaa selkeästi. Reittien auto- ja saattopaikoilta tai kadulta sisäänkäynteihin tulee olla helposti hahmotettavia ja esteettömiä. Tarpeettomia suunnanmuutoksia tulee välttää ja reittien muutoskohdat tulee osoittaa selkeästi. Suunnanmuutosten tulisi olla suorakulmaisia tai selkeästi hahmotettavia vinoja muutoksia. Kunnossapidon vaatimukset tulee ottaa huomioon ratkaisuja suunniteltaessa niin, että piha-alueiden toimivuus voidaan taata kaikissa olosuhteissa. Erikoistason alueiden valaistuksen tulee olla riittävän voimakastehoista, tasaista ja häikäisemätöntä. Valaistuksesta löytyy lisätietoa Liikenne- ja viestintäministeriön raportista "Esteetön valaistus ja selkeät kontrastit asema-alueilla".

Kulkuväylät ja -pinnat

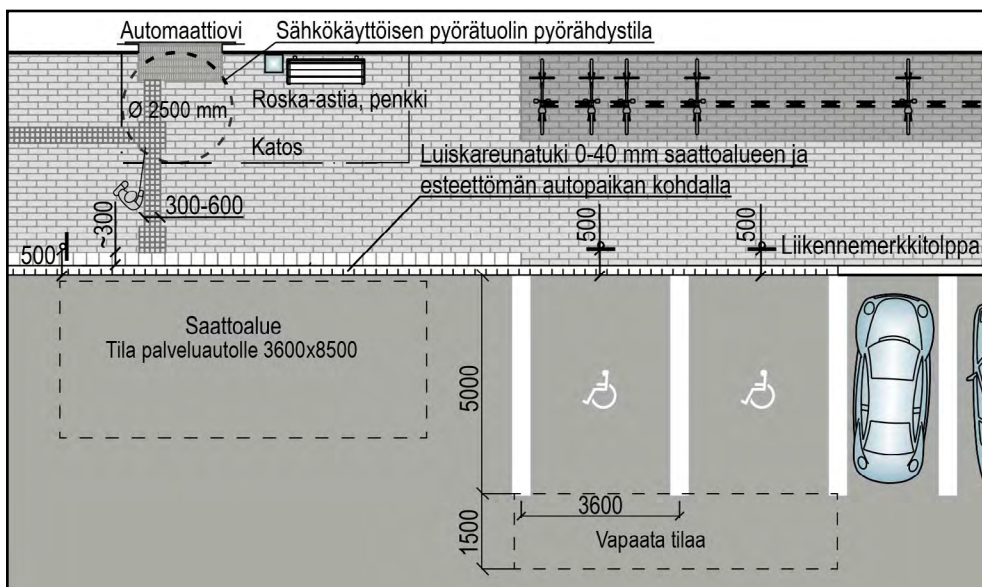
Vapaan kulkuväylän leveyden tulee olla ≥ 1200 mm, mutta suositeltava minimileveys on 1500 mm, joka on riittävä myös avustajan tai opaskoiran kanssa liikkuvalla henkilöllä. Kahden pyörätuolin kohdatessa leveyden tulee olla vähintään 1800 mm. Talvikunnossapidettävän kulkuväylän leveyden tulee olla vähintään 2300 mm. Pyörätuolia varten tarvittava kääntöympyrä on halkaisijaltaan vähintään 1500 mm, sähköpyörätuolilla 2500 mm. Kulkuväylän vapaan korkeuden tulee olla väh. 2200 mm, kuitenkin siten, että rakennuksen tai sen osan alikulkukorkeudeksi suositellaan väh. 3000 mm.

Kulkupinnan tulee olla erikoistasolla kova, tasainen ja luistamaton sekä perustasolla kova tai melko kova ja luistamaton. Poikkeamat tasaisuudessa saavat olla enintään 5 mm ja laattojen saumat saavat olla enintään 5 mm leveitä.

Sivukaltevuutta saa olla erikoistasolla enintään 2 % ja perustasolla enintään 3 %. Pituuskaltevuutta saa olla erikoistasolla enintään 5 % ja perustasolla enintään 8 %. Tasaisten kulkupinnan grafiikka ja värit eivät saa antaa vaikutelmaa tasoerosta.

Esteettömät autopaikat

Esteetön autopaikka merkitään sekä pinnoitteeseen maalatulla että tolppaan tai seinään kiinnitetyllä kansainvälisellä pyörätuolitunnuksella (ISA-tunnus). ISA-tunnuksen tiemerkintäkuvion koko on korkeus 850 mm, pituus 1000 mm. Esteettömän autopaikan leveyden tulee olla ≥ 3600 mm ja pituuden ≥ 5000 mm. Autopaikan kaltevuus

SuRaKu-korteissa esitetään yleisohjeet esteettömien julkisten ulkoalueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon.

Korttien mallisuunnitelmissa esitetään yksi tapa tuottaa esteetöntä ympäristöä, mutta tuotteita ja suunnitteluratkaisuja kehittämällä voidaan ympäristön laadun ja esteettömyyden tasoa edelleen parantaa.

Korttien ohjeet perustuvat SuRaKu-projektissa määriteltyihin esteettömyyskriteereihin ja laadittuihin mallisuunnitelmiin. Ohjeet on päivitetty vastaamaan vuoteen 2022 mennessä voimaan tulleita asetuksia ja esteettömyyteen liittyviä ohjeita.

Alueet on jaettu kahteen esteettömyyden vaatimustason. Kaikkien alueiden tulisi olla vähintään perustasoa. Lisäksi seuraavilla alueilla tulisi toteuttaa korkeampaa esteettömyyden erikoistason:

- Kävelykatuympäristöt
- Keskusta-alueet, joilla on julkisia palveluja
- Vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveystyökaluja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt
- Alueet, joilla paljon vanhus- ja vammaisasuntoja
- Julkisen liikenteen terminaalialueet ja pysäkkialueet
- Liikunta- ja leikkipaikat, joilla huomioitu kaikki käyttäjät
- Esteettömät reitit esim. virkistysalueilla

Määräykset

241/2017 Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä

1007/2017 Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta

379/2020 Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä

Muut ohjeet

RT 103141, 2019: Esteetön liikkumis- ja toimimisympäristö

RT 98-11281, 2017: Liikenne-merkit ja opasteet kiinteistön ulkoalueilla

www.sujuva.info

SuRaKu-ohjekortit

1. Suojatiet ja jalkakäytävät
2. Kävelykadut ja aukiot
3. Tasoerot
4. Julkiset piha-alueet
5. Puistokäytävät ja levähdyspaikat
6. Leikkipaikat
7. Pysäkkialueet
8. Tilapäiset liikennejärjestelyt

SuRaKu-kriteeritaulukot

Suojatien reunatuki, Ulkoportaat, Luiskat, Opaslaatat ja ohjaavat materiaalit, Erotteluraidat, Pysäkkikorokkeet, Sadevesikourut ja -kaivot, Kulkupinnat, Suojatiemerkinnät, Käsijohteet, Kaiteet, Painonappipylväs, Suojatiemerkkipylväs, Istuimet, Pollarit ja ajoesteet jalkakäytävällä, Suojatien keskisaareke, Kohokartta, Varoitusalueet.

SuRaKu-ohjekortit ja esteettömyyskriteerit löydät pdf-muodossa internet-sivulta www.hel.fi/helsinkikaikille/

saa olla enintään 2 % molempiin suuntiin. Kadun varrella sijaitsevalta esteettömältä autopaikalta tulee jalkakäytävälle siirtyminen turvata esimerkiksi luiskareunatuella. Palveluauton (tms.takalaitanostimella varustetun auton) esteettömän autopaikan leveys ≥ 3600 mm, pituus ≥ 8500 mm. Saattoliikennepaikan valaistuksen tulee olla tasainen, vähintään 50 lx.

Luiskat, portaat ja kaiteet

Luiskan suositeltava kaltevuus on 5 % tai loivempi ja maksimikaltevuus on 8 % (lämmitetty ja katettu luiska). Pitkissä luiskissa, joiden kaltevuus on 5-8 %, tarvitaan 6 metrin välein vähintään 2 metrin pituinen välitasanne. Luiskaan rakennetaan vähintään 50 mm korkuinen suoja reunus, kun luiska ei rajoitu seinään, muuriin alajohteelliseen kaiteeseen tai se ei ole ympäröivän maaston tasolla. Luiskan lisäksi tulee olla portaat.

Ulkoportaissa suositeltava askelmitoitus on 2 x nousu + etenemä ≤ 660 mm. Kateissa tai lämmitetyissä portaissa käytetään sisätilan mitoitusta: 2 x nousu + etenemä ≤ 630 mm. Lepotasanne on suositeltava 10–15 askelman välein. Havaittavuuden lisäämiseksi porrasaskelmien reunassa tulee olla 20–40 mm leveä tummuuskonstrastiraita. Korvaava portaaton yhteys vaaditaan aina. Sulanapitojärjestelmä tai kattaminen on suositeltavaa.

Erikoistasolla tarvitaan aina käsijohde kahdella korkeudella, molemmin puolin, portaan tai luiskan ja välitasanteiden koko pituudelta. Perustasolla vähäliikenteisessä paikassa hyväksytään käsijohde vain yhdellä korkeudella. Suojakaide tarvitaan aina, jos tasoero on yli 500 mm. Alle 500 mm:n tasoeroissa tai portaiden keskikaiteena voidaan käyttää avokaidetta.

Opaslaatat ja varoitusalueet

Opaslaattoja käytetään erikoistason lämmitetyillä tai katetuilla alueilla esteettömän reitin merkitsemiseen sekä portaista, pollareista, luiskista tai muista tasoeroista varoittamiseen. Opaslaatat on esitelty ohjekortissa 1 Suojatiet ja jalkakäytävät. Varoitusalueita käytetään perustason alueilla vastaavasti varoittamassa portaista tai tasoeroista. Varoitusalueiden pinnan tulee olla karkea. Lisätietoja löytyy Varoitusalueet-kriteeritaulukosta. Opaslaatoissa ja varoitusalueissa tulee olla päällysteestä selvästi erottuva tunto- ja tummuuskontrasti (keskiharmaan ja mustan/valkoisen eroa vastaava kontrasti).

Sisäänkäynti

Ulko-oven edessä tulee olla 2500 x 2500 mm tasanne (sähköpyörätuolin kääntöympyrän tila), tasanteen tulee olla vähintään 1500 x 1500 mm, jossa mahtuu kääntymään pyörätuolilla ja avaamaan oven. Tasanteen kaltevuus sisäänkäynnin luona saa olla enintään 2 %. Sisäänkäynnin ritilä tulee upottaa tasoon eikä alueella saa olla muitakaan kynnyksiä. Sisäänkäyntialueen kattaminen tai varustaminen sulanapitojärjestelmällä on suositeltavaa. Polkupyörät yms. tulee sijoittaa selvästi merkitylle omalle alueelle.

Katoksen tulee olla vähintään 2500 mm syvä, minimi 1500 mm. Pylväitä, oven aukipitotappeja tai muita rakenteita ei saa sijoittua kulkuväylille. Katoksessa tulisi olla penkki ja roska-astia. Tupakointi tulee ohjata etäämmälle sisäänkäynnistä. Alue tulee valaista hyvin, ja pintavesien poisjohtaminen tulee järjestää huolellisesti.

Sadevesikourut ja kaivot

Sadevesikourut tulee sijoittaa aina, kun se on mahdollista niin, että ne osoittavat pihoilla päälliikennesuuntia ja toimivat myös ohjausraitoina heikkonäköisille. Kouru- ja kaivorakenteiden poikkeama päällysteen tasosta saa olla enintään 5 mm ja raot leveydeltään enintään 10 mm.

Opasteet

Opasteet tulee sijoittaa niin, että niiden eteen jää vapaata tilaa seisomista tai pyörätuolia varten. Opastaulussa tulee olla kepillä tunnistettava alaosa.